

Väntetider till reumatologenheterna vid 28 svenska sjukhus hösten 2001

Sjukhus	Nybesök	Akut spruttid	1:a återbesök vid LARM-medicin ^a
Stockholms län			
Huddinge	I snitt 2-3 veckor	Inom 7 dgr	I snitt 3 mån
Karolinska	Ca 2 veckor	Inom 1 dag	Inom 3-4 mån
Uppsala län			
Akademiska sjukhuset	Inom 2-4 veckor	Inom 7 dgr	Ca 3 mån ^b
Södermanlands län			
Mälarsjukhuset i Eskilstuna	Inom 4-6 veckor	Inom 7 dgr	Inom 2-3 mån
Östergötlands län			
Universitetssjukhuset i Linköping	Inom 2-4 veckor	Inom 1 dag	Inom 3 mån
Jönköpings län			
Länssjukhuset Ryhov	Ca 5 veckor	Inom 10 dgr	Inom 3-4 mån
Kronobergs län			
Centrallasarettet i Växjö	Inom 3-6 mån	Inom 7 dgr	Ca 3 mån
Kalmar län			
Länssjukhuset i Kalmar	Ca 3 mån	Inom 7 dgr	Inom 3-6 mån
Skåne län			
Universitetssjukhuset i Lund	Inom 2-8 veckor	Högst 1 dag	Ca 5-6 mån
Universitetssjukhuset MAS (Malmö Allmänna sjukhus)	Ca 4 veckor	Inom 1-2 dgr	Inom 2-3 mån
Centrallasarettet i Kristianstad	Ca 2 veckor	Ca 5 dgr	Ca 3 mån
Hallands län			
Spenshult	Ca 1 mån	Inom 3 dgr	Ca 1 mån (träffa sköterska) Ca 3 mån (träffa läkare)
Gotlands län			
Visby lasarett	Ca 4 veckor	Inom 7 dgr	Inom 3-4.5 mån ^c
Blekinge län			
Blekingesjukhuset i Karlskrona	Inom 6 veckor ^d	Inom 7 dgr	Ca 6 mån
Värmlands län			
Karlstad Centralsjukhus	Inom 1-3 mån	Inom 3- 14 dgr	Inom 3-4 mån
Örebro län			
Regionsjukhuset i Örebro	Ca 1 mån	Inom 7 dgr	Ca 3 mån telefontid doktor ^e
Västra Götalands län			
Sahlgrenska Universitetssjukhuset/ område Sahlgrenska	Inom 8 veckor	Inom 7 dgr	Ca 4 mån
Sahlgrenska Universitetssjukhuset/ område Mölndal	Inom 8 veckor ^f	Inom 7 dgr	Ca 4 mån
NU-sjukvården/ Uddevalla sjukhus	Ca 21 mån ^g	Inom 14-30 dgr	Minst 2-4 mån
Södra Älvsborgs sjukhus i Borås	Ca 3 mån	Ca 14 dgr	Minst 5-7 mån ^h
Kärnsjukhuset i Skövde	Inom 5-12 mån ⁱ	Inom 7-21 dgr	Träffa Sköterska/sjukgymnast: Inom 2-3 mån ^j Träffa läkare: Inom 6-12 mån
Västmanlands län			
Centrallasarettet i Västerås	Inom 1-3 mån	Inom 7-21 dgr	Träffa sköterska: Inom 6-7 veckor Träffa läkare: Inom 2-3 mån
Dalarnas län			
Falu lasarett	Inom 2-3 veckor	Inom 1-3 dgr	Ca 3 mån
Gävleborgs län			
Länssjukhuset i Gävle	Ca 1 mån	Inom 14 dgr	Ca 3 mån
Västernorrlands län			
Sundsvall sjukhus	Ca 1 mån	Inom 7 dgr	Inom 6 mån
Jämtlands län			
Östersunds sjukhus	Inom 1-2 mån	Inom 1 dag	Ca 3-4 mån ^k
Västerbottens län			
Norrlands universitetssjukhus i Umeå	Inom 1 mån	Inom 1-3 dgr	Inom 3 mån
Norbottens län			
Sunderby sjukhus i Luleå	Ca 2 veckor	Inom 4 dgr	Ca 1 mån

Väntetiderna för reumatiker allt längre

a Dvs. genomsnittlig väntetid till första återbesöket/kontrollbesöket när patienten går på tung medicin, så som LARM (långsamverkande antireumatiskt medel).

b Akut artrit har en egen speciallinje och får återbesök efter 3, 6 och 12 månader.

c Målet är att ha detta återbesök efter tre månader. Det kan dröja 6 veckor till, men om patienten inte mår bra får han/hon dock komma tidigare.

d Enligt den sjuksköterska vi talade med är dock väntetiderna för nybesök just nu betydligt längre, bland annat p.g.a. att en av mottagningens två reumatologer är på semester i två månader.

e Om patienten har något problem, som framkommer vid telefonkontakt, då ordnas en tid för ett återbesök snarast, annars är nästa återbesök efter ca 1 år.

f Mölndal har gemensam kö med Sahlgrenska reumatologiklinik (men däremot inte när det gäller reumakirurgi).

g Enligt verksamhetschefen vid reumatologmottagningen vid Uddevalla sjukhus är den vanliga förturen för närvarande 85 veckor (dvs. ca 21 månader), och gäller för de flesta patienter med misstänkt aktiv inflammatorisk sjukdom. Däremot är väntetiden betydligt kortare för de patienter med klart aktiv sjukdom – ca 4-6 veckor.

h För denna patientgrupp finns inga fastställda intervaller mellan kontrollerna, utan tillstånd och omständigheter avgör. Det finns dock en väntetid på i snitt 2-3 månader utöver det planerade tidsintervallet till återbesöket, vilket inkluderas i väntetiden ovan.

i Fram till 1 november 2001 har väntetiden till nybesök inte varit något problem, då har Skövde kunnat skicka alla nya remisser till Sahlgrenska, vilket man ej får göra fr.o.m. 1 november.

j Om det då framkommer att det finns problem, får patienten träffa en reumatolog. Annars är läkarbesöket först efter 6-12 månader. Enligt läkaren fungerar detta system dock bra, tack vare mycket duktig/erfaren personal (dvs. sköterskor/sjukgymnaster/ arbetsterapeuter).

k Innan det första läkarbesöket går man på kontrollbesök hos sjuksköterska.

Bara hälften av sjukhusen klarar att erbjuda patienter med misstänkt ledgångsreumatism eller annan inflammatorisk ledsjukdom, en första tid hos specialistläkare inom fyra veckor, den övre gräns som socialstyrelsen väntas ange i förslaget till nationella riktlinjer för behandling av ledgångsreumatism.

Det visar en rundringning som Reumatikerförbundet har gjort till reumatologmottagningarna vid 28 sjukhus i landet. Vid en liknande rundringning för tre år sedan svarade 17 av de 28 mottagningarna att de kunde erbjuda tid för första besök inom fyra veckor. Kortast är väntetiderna vid Karolinska sjukhuset i Solna, Sunderbyns sjukhus i Boden/Luleå och lasarettet i Kristianstad, som svarar att nya patienter får tid inom två veckor.

Riktigt långa väntetider, tre månader eller mer, redovisas från fem mottagningar. Värst är det i Uddevalla, där en patient med misstänkt inflammatorisk ledsjukdom kan få vänta i nästan två år på en första tid hos reumatolog. Men också Borås, Kalmar, Skövde och Växjö har väntetider på tre månader eller mer.

I det förslag till riktlinjer som socialstyrelsens arbetar med, poängteras kravet på tidig diagnos. Patienter med symtom på ledgångsreumatism ska få träffa en reumatolog inom en månad. Skälet är att tidig diagnos och snabbt insatt, kraftfull behandling kan avgöra hela sjukdomsförloppet. Tiden är mycket viktig, inte minst med tanke på att många patienter har haft symptom under

lång tid innan de får remiss till specialist.

Rundringningen visar att bristen på specialistutbildade läkare, reumatologer, är den viktigaste orsaken till de långa väntetiderna. Ett annat skäl är att kravet på tidig behandling innebär både fler remisser och totalt fler patienter som måste följas upp med regelbundna återbesök. På vissa håll spelar också kvaliteten på remisser in. I Uddevalla svarar man till exempel att patienter med remiss som visar klart aktiv sjukdom får komma snabbare.

Även väntetiderna för första återbesök varierar mellan de olika reumatologmottagningarna. Vanligast är att patienter som behandlas med så kallade LARM-mediciner, t ex cellhämmande medel som methotrexate, får en tid för första återbesök efter tre månader. Men det förekommer också att patienter får vänta uppemot ett halvår på första återbesöket. Några mottagningar har valt att låta patienten träffa en sköterska för att säkerställa kontrollen i väntan på första återbesök hos läkare.

En del av de mottagningar som har problem att klara snabba nybesök för tidiga artrit har också svårt att erbjuda snabba akuttider för patienter med akut behov av en kortisonspruta. Reumatiker med erfarenhet av sin sjukdom vet själv exakt när det är dags för en sådan behandling. De flesta mottagningar uppger att de klarar att ge en akuttid inom en vecka, men bara tre svarar att de erbjuder tid inom en dag.

Text Lotta Tillström

Research Kajsa Virgin och Kristina Söderlund

Så här gjordes undersökningen

Tre frågor har ställts till klinikföreståndare/ verksamhetschef eller medicinskt ansvarig läkare vid Reumatologimottagningen. I de fall vi i stället blivit hänvisade till sköterska/sekreterare med ansvar för väntetider har i stället denne tillfrågats.

Fråga 1.

Betänk situationen utifrån Din Reumaenhet:

– Hur lång är den genomsnittliga väntetiden för en inremitterad patient med misstänkt aktiv inflammatorisk reumatisk sjukdom?

Fråga 2.

Erfarna reumatiker vet ofta själva när de behöver träffa en reumatolog akut, t ex för en lokal steroidinjektion.

– Hur lång är den genomsnittliga väntetiden till en så kallad akut "spruttid"?

Fråga 3.

Hur lång tid tar det i genomsnitt att få ett första återbesök (kontrollbesök) när patienten går på tung medicin, så som LARM?